

فصل پنجم

اسناد تجاری

اهداف رفتاری :

پس از مطالعه این فصل از فراگیر انتظار می‌رود که :

- ۱ - مفهوم اسناد تجاری را بداند و انواع آن را بشناسد.
- ۲ - تفاوت‌های انواع مختلف اسناد تجاری شامل سفته، برات و چک را بداند.
- ۳ - ثبت‌های حسابداری مربوط به دریافت و واگذاری سفته را بداند.
- ۴ - ثبت‌های حسابداری مربوط به واگذاری سفته به بانک جهت وصول را بداند.
- ۵ - ثبت‌های حسابداری مربوط به فروش سفته به بانک را بداند.
- ۶ - ثبت‌های حسابداری مربوط به صدور برات را بداند.

یکی از ابزارها و لوازم انکارناپذیر عرصه‌ی فعالیت‌های اقتصادی در دنیای امروز، اسناد تجاری است. امروزه در معاملات، به جای نقل و انتقال حجم زیادی از پول، می‌توان از اسناد تجاری استفاده نمود. بدون استفاده از اسناد تجاری انجام معاملات تجاری در حجم وسیعی که امروزه در جهان اتفاق می‌افتد امکان‌پذیر نخواهد بود. این اسناد در معنای وسیع کلمه شامل تعداد زیادی از اوراق بهادار است که روزانه در محیط اقتصادی تهیه و رد و بدل می‌شود. از جمله‌ی این اسناد می‌توان انواع مختلف چک، حواله‌های پرداخت، سفته و برات را نام برد. در این فصل سه نوع از اسناد تجاری مهم شامل سفته، برات و چک، معرفی می‌گردد. از بین این اسناد، عمدتاً حسابداری مربوط به سفته مورد بحث قرار می‌گیرد.

مفهوم اسناد تجاری ✓

همان‌طور که در بالا اشاره شد، اسناد تجاری در معنای وسیع کلمه شامل تعداد زیادی از اوراق بهادار است که روزانه در فعالیت‌های اقتصادی تهیه و رد و بدل می‌شود. به گفته‌ی برخی از استادان حقوق در تعریف اسناد تجاری اسناد تجاری در معنای عام به کلیه‌ی اسنادی که بین تجار رد و بدل می‌شود گفته می‌شود. اما در معنای خاص به اسنادی هستند که قابل نقل و انتقال‌اند، متضمن دستور پرداخت مبلغ معینی به رؤیت یا به سررسید معین هستند و به جای پول، وسیله‌ی پرداخت قرار می‌گیرند و از امتیازات و مقررات ویژه‌ی قانونی تبعیت می‌کنند.

مهم‌ترین انواع اسناد تجاری عبارت‌اند از: انواع مختلف چک، سفته (فته طلب)، برات، قبض رسمی انبار، سهام و برگ‌های قرضه. از میان اسناد تجاری، سفته، چک و برات اسناد ویژه‌ای هستند که به دلیل قابلیت‌هایی خاصی که دارند رعایت تشریفات صوری در آنها فوق‌العاده حائز اهمیت است و تخلف از آنها به بی‌اعتباری آن اسناد را منجر می‌شود. ۱. علی‌هذا در ادامه‌ی این بحث هر کدام از این اسناد تشریح می‌گردد.

۱ - در قانون تجارت ایران «اسناد تجاری» تعریف نشده است، اما به موجب ماده‌ی ۱۲۸۴ قانون مدنی، «سند عبارت است از هر نوشته‌ای که در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد باشد».

اسناد تجاری اوراق بهاداری است که در فعالیت‌های اقتصادی به جای وجه نقد یا تضمین تعهدات مورد استفاده قرار می‌گیرد.

به موجب ماده‌ی ۳۱۰ قانون تجارت، چک نوشته‌ای است که به موجب آن صادر کننده، وجوهی را که در نزد مُحالّ علیه دارد، کلاً یا بعضاً مسترد یا به دیگری واگذار می‌نماید. هرگاه صادر کننده، چک را برای خود صادر کند، در آن صورت خود وی می‌تواند وجه چک را از بانک دریافت نماید. صادر کننده‌ی چک باید معادل مبلغ چک در بانک وجه داشته باشد. چک وسیله دریافت و پرداخت است و در واقع به جای پول نقد به کار می‌رود. ۱. به موجب ماده ۳۱۱ قانون تجارت، در چک باید محل و تاریخ صدور قید شود و به امضای صادر کننده برسد. چک ممکن است در وجه حامل یا شخص معین یا به حواله کرد باشد. چک جنبه‌ی کیفی دارد، یعنی در دادگاه بلافاصله رسیدگی می‌شود. سهولت پی‌گیری و صدور حکم جلب، استفاده از چک را متداول‌تر کرده است. در قانون، جرایم ویژه‌ای برای کسی که چک بلامحل صادر کند وجود دارد. با توجه به این که عملیات حسابداری مربوط به صدور چک در فصل ۶ تشریح می‌گردد، از توضیح آن در اینجا خودداری شده است.

چک نوشته‌ای است که به موجب آن صادر کننده وجوهی را که در نزد بانک دارد شخصاً دریافت یا به دیگری واگذار می‌نماید.

به موجب ماده‌ی ۳۰۷ قانون تجارت ایران، «فته طلب (سفته) سندی است که به موجب آن امضاکننده تعهد می‌کند مبلغی در موعد معین یا عندالمطالبه در وجه حامل یا شخص معین یا به حواله کرد آن شخص کارسازی نماید». سفته از جمله اسناد تجاری است که، در معاملات بین تجار و هم‌چنین بین افراد عادی، دادن و گرفتن آن معمول است. سفته، همان‌طور که در تعریف مزبور بیان شده، سند تعهد پرداخت است و امضاکننده، متعهد می‌شود که مبلغ مندرج در آن را پرداخت نماید. آنچه در سفته پرداخت آن مورد تعهد قرار می‌گیرد، وجه نقدی است که مقدار آن در متن سفته قید شده است. صادر کننده ملزم است در سررسید سفته، وجه آن را به دارنده‌ی آن پرداخت نماید. قید حواله کرد، که قانون نوشتن آن را در سفته به همراه نام شخص معین، پیش‌بینی کرده است، به شخص مزبور اختیار می‌دهد که سفته را به دیگری واگذار نماید. ۲. در ایران برای پرداخت وجه بیشتر از چک استفاده می‌شود و کاربرد سفته عمدتاً در مورد ضمانت است.

سفته سندی است که به موجب آن امضاکننده تعهد می‌کند مبلغی را در وجه حامل یا شخص معین و یا به حواله کرد آن شخص کارسازی نماید.

۱ - حسن حسنی؛ «حقوق تجارت»؛ نشر میزان؛ چاپ پنجم؛ صفحه ۵۱۵

۲ - حسن حسنی؛ «حقوق تجارت»؛ نشر میزان؛ چاپ پنجم؛ صفحه ۴۶۲

برات

برات سندی است که به موجب آن صادرکننده از شخص معینی می‌خواهد که در وعده‌ی تعیین شده، مبلغی در وجه شخص ثالث یا به حواله کرد او یا در وجه حامل، پرداخت نماید. برات در موقع صدور قائم به وجود سه نفر است: (۱) برات کش یا صادرکننده برات، یعنی شخصی که برات را صادر و امضا می‌کند. (۲) برات گیر یا یا قبول کننده برات، یعنی شخصی که برات کش از او می‌خواهد که برات را پرداخت نماید و (۳) برات دار یا دارنده برات یعنی کسی که وجه برات باید به او پرداخت شود.

تا زمانی که برات گیر ورقه‌ی برات را ندیده و پرداخت آن را نپذیرفته است هیچ گونه مسئولیتی در قبال دارنده برات نخواهد داشت. بعد از قبولی، برات دارای ارزش قانونی می‌شود. اگر بعد از قبولی برات گیر وجه را نپذیرد دارنده برات می‌تواند از طریق دادگستری و اخواست نامه صادر و به نشانی براتگیر ارسال کند. عملیات حسابداری مربوط به صدور چک در فصل بعد تشریح می‌گردد. اما در ادامه، ابتدا عملیات حسابداری سفته تشریح می‌شود، سپس توضیحات مختصری نیز در مورد برات ارائه خواهد شد.

برات سندی است که به موجب آن صادرکننده از شخص معینی می‌خواهد که مبلغی را در زمان تعیین شده در وجه شخص ثالث یا به حواله کرد او یا در وجه حامل پرداخت نماید.

ثبت سفته در دفاتر حسابداری صادرکننده سفته

افراد و مؤسسات ممکن است بابت خرید نسیه‌ی کالا و سایر انواع دارایی‌ها، تصفیه‌ی بدهی‌ها و اخذ وام به صدور سفته و تحویل آن به اشخاص طرف حساب خود اقدام کنند. در دفاتر صادرکننده سفته، هنگام صدور سفته حساب اسناد پرداختی بستانکاری می‌گردد. اسناد پرداختی جزء بدهی‌های مؤسسه تلقی می‌شود. برای آشنایی با نحوه‌ی ثبت سفته در دفاتر صادرکننده سفته به مثال زیر توجه نمایید.

مثال ۱: شرکت سایبان در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۱ مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال کالا به صورت نسیه از شرکت مهرگان خریداری نمود و یک فقره سفته‌ی دو ماهه به فروشنده تحویل داد. مطلوب است ثبت این رویداد در دفتر رونامه‌ی شرکت سایبان.

دفتر روزنامه

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۲/۱	خرید اسناد پرداختی بابت خرید کالا از شرکت مهرگان و صدور سفته ۲ ماهه	۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

لازم به توضیح داده شود که سفته می تواند همراه با بهره باشد یا بدون بهره. اما با توجه به این که در کشور ما سفته همراه با بهره رایج و مجاز نیست، تمام مباحث مربوط به سفته با فرض بدون بهره بودن آن ارائه شده است.^۱

✓ ثبت سفته در دفاتر حسابداری دریافت کنندهی سفته

افراد و مؤسسات ممکن است بابت فروش نسبی کالا و سایر انواع دارایی‌ها، وصول مطالبات و اعطای قرض یا پرداخت وام به کارکنان خود یا سایر اشخاص دیگر، از طرف مقابل سفته دریافت نمایند. در دفاتر گیرنده، هنگام دریافت سفته، حساب اسناد دریافتنی بدهکار می گردد. اسناد دریافتنی جزء دارایی‌های مؤسسه تلقی می‌شود. برای آشنائی با نحوهی ثبت سفته در دفاتر دریافت کننده سفته به مثال زیر توجه نمائید.

مثال ۲: با توجه به مفروضات مثال ۱، دریافت سفته را در دفتر رونامه‌ی شرکت مهرگان ثبت نمائید.

دفتر رونامه

شماره‌ی سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۲/۲/۱	اسناد دریافتنی فروش بابت فروش کالا به شرکت سایبان و دریافت سفته‌ی دو ماهه		۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

در دفاتر گیرنده، هنگام دریافت سفته، حساب اسناد دریافتنی بدهکار می‌گردد.

✓ سفته‌ی موجود در صندوق

سفته‌های دریافت شده از دیگران که در صندوق شرکت موجود است به عنوان اسناد دریافتنی طبقه بندی و در صورت‌های مالی شرکت نشان داده می‌شود. اگر سررسید این سفته‌ها از تاریخ ترازنامه یک سال یا کمتر باشد به عنوان اسناد دریافتنی کوتاه مدت و چنانچه سررسید آن‌ها از تاریخ ترازنامه بیشتر از یک سال باشد به عنوان اسناد دریافتنی بلند مدت در ترازنامه‌ی شرکت نشان داده می‌شود.

سفته جزء اسناد دریافتنی است و اسناد دریافتنی جزء دارایی‌های مؤسسه تلقی می‌گردد.

✓ تجدید یا تعویض سفته

صادرکنندهی سفته ممکن است در سررسید سفته آن را برای مدت مشخصی تمدید و یا آن را تعویض نماید. برای مثال، چنانچه شرکت سایبان سفته‌ی دو ماهه‌ی صادر شده در تاریخ ۸۸/۲/۱ را در سررسید آن که ۸۸/۴/۱ است با سفته‌ی دو ماهه دیگری تعویض نماید، ثبت زیر در دفاتر صادرکننده سفته (شرکت سایبان) به عمل می‌آید:

۱- برای توضیح بیشتر در مورد حسابداری سفته به کتاب اصول حسابداری ۱ دانشگاه پیام نور تألیف عبدالکریم مقدم و علی شفیق زاده مراجعه فرمائید.

دفتر روزنامه

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	اسناد پرداختی اسناد پرداختی صدور سفته‌ی دو ماهه شماره ... بابت تعویض سفته‌ی شماره ...		۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

رویداد فوق در دفاتر شرکت مهرگان (دریافت کننده سفته) به صورت زیر ثبت می شود:

دفتر روزنامه

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	اسناد دریافتی اسناد دریافتی دریافت سفته‌ی دو ماهه شماره ... بابت تعویض سفته‌ی شماره‌ی ...		۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

یادآوری می شود بابت تمدید سفته می توان از ثبت حسابداری اجتناب کرد و صرفاً تاریخ آن را، در دفتر یا لیست اسناد موجود نزد شرکت یادداشت یا اصلاح نمود.

هنگام تمدید سفته، در دفاتر دارنده سفته، حساب اسناد دریافتی بدهکار و همین حساب بستانکار می شود. همچنین می توان از ثبت حسابداری اجتناب نمود و صرفاً تاریخ آن را، در دفتر یا لیست اسناد موجود نزد شرکت، یادداشت یا اصلاح نمود.

ارسال سفته به بانک جهت وصول

همان طور که در ابتدای این فصل توضیح داده شد، در اوراق سفته قسمتی تعیین شده است که در آن نوشته شده «این قسمت توسط بانک تکمیل می شود». چنانچه هنگام صدور سفته قسمت مزبور توسط بانک مورد توافق صادر کننده و دریافت کننده سفته تکمیل شده باشد، دارنده سفته می تواند در تاریخ سررسید سفته، وجه آن را از طریق بانک وصول نماید. با وجود این، هنگام سررسید سفته، صادر کننده می تواند وجه آن را به صورت نقد به دارنده سفته پرداخت نموده و بدون آن که نیاز به مراجعه به بانک وجود داشته باشد، اصل سفته را دریافت نماید. با توجه به مفروضات مثال ۱ در صوتی که صادر کننده (شرکت سایبان) وجه سفته را به صورت نقد به دارنده سفته (شرکت مهرگان) پرداخت نماید، ثبت آن در دفاتر آن به شرح زیر است:

دفتر روزنامه‌ی شرکت سایبان (صادر کننده سفته)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	اسناد پرداختنی وجه نقد بابت پرداخت وجه سفته به شرکت مهرگان		۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

دفتر روزنامه‌ی شرکت مهرگان (دارنده سفته)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	وجه نقد اسناد دریافتنی بابت دریافت وجه سفته از شرکت سایبان		۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

همان‌طور که در بالا نیز بیان گردید، هنگام سررسید سفته، دارنده سفته می‌تواند وجه آن را از طریق بانک وصول نماید. در این حالت با توجه به مفروضات مثال ۱ ثبت‌های زیر در دفاتر صادر کننده (شرکت سایبان) و دارنده سفته (شرکت مهرگان) انجام می‌شود:

دفتر روزنامه‌ی شرکت سایبان (صادر کننده سفته)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	اسناد پرداختنی حساب بانک (وجه نقد) بابت پرداخت وجه سفته به شرکت مهرگان از طریق بانک		۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

دفتر روزنامه‌ی شرکت مهرگان (دارنده سفته)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	اسناد دریافتنی در جریان وصول اسناد دریافتنی ارسال سفته دریافتی از شرکت سایبان به بانک جهت وصول		۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

چنان‌چه بانک وجه سفته مورد نظر را از صادر کننده‌ی سفته (شرکت سایبان) وصول نماید، وجه آن را به حساب دارنده سفته (شرکت مهرگان) واریز می‌نماید و اعلامیه‌ی بانکی آن را برای او ارسال می‌کند. دارنده‌ی سفته هنگام وصول اعلامیه بانک، ثبت زیر را در دفتر روزنامه خود به عمل می‌آورد:

دفتر روزنامه شرکت مهرگان (دارنده سفته)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	بانک (وجه نقد) اسناد دریافتنی در جریان وصول بابت واريز وجه سفته دریافتی از شرکت سایبان به حساب بانک	۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰

در صورتی که صادرکننده، وجه سفته را به صورت نقد به دارنده سفته پرداخت نماید، در دفاتر گیرنده سفته، حساب وجه نقد بدهکار و حساب اسناد دریافتنی بستانکار می شود.

در دفاتر صادرکننده نیز حساب اسناد پرداختنی بدهکار و حساب وجه نقد بستانکار می شود.

در صورتی که دارنده، وجه سفته را از طریق بانک وصول نماید، هنگام ارسال سفته به بانک، حساب اسناد دریافتنی در جریان وصول را بدهکار و حساب اسناد دریافتنی را بستانکار می کند. زمانی که بانک وجه سفته را به حساب دارنده سفته واریز نمود نیز حساب بانک را بدهکار و حساب اسناد دریافتنی در جریان وصول را بستانکار می کند.

در دفاتر صادرکننده نیز حساب اسناد پرداختنی بدهکار و حساب وجه نقد بستانکار می شود.

تجزیل سفته (فروش سفته به بانک) ✓

در بسیاری از کشورها، دارندگان سفته می توانند آن را به بانک بفروشند و وجه آن را از بانک دریافت نمایند. در این حالت با توجه به مدت باقیمانده تا سررسید سفته، بانک مبلغی از وجه سفته را کسر و وجه آن را به دارنده سفته پرداخت می کند. به این عمل «تجزیل سفته» گفته می شود. منظور از تجزیل سفته این است که سفته‌ای (اعم از سفته صادره توسط خود مؤسسه یا سفته دریافتی از دیگران) قبل از سررسید به شخص یا مؤسسه‌ای (معمولاً بانک) واگذار گردیده و وجه آن پس از کسر مبلغی به عنوان هزینه کارمزد (بهره) از شخص یا مؤسسه‌ی مذکور (بانک) دریافت شود.

هنگامی که سفته‌ای نزد بانک (یا هر شخص یا مؤسسه‌ی دیگر) تجزیل می شود، بانک سفته را از دارنده آن دریافت می نماید و در تاریخ سررسید برای وصول آن به صادرکننده سفته مراجعه می کند. لیکن اگر سفته مذکور در تاریخ سررسید نکول شود، شخصی که سفته را نزد بانک تجزیل کرده مسئول است وجه آن به بانک پرداخت نماید.

ضمناً بانک بابت تنزیل سفته مبلغی به منزله‌ی کارمزد (بهره) کسر می نماید که نحوه‌ی محاسبه آن به صورت زیر است:

$$\text{مدت} \times \text{نرخ کارمزد (بهره)} \times \text{مبلغ سفته} = \text{هزینه‌ی کارمزد (بهره)}$$

برای مثال چنانچه مؤسسه‌ی شقایق سفته‌ی شش ماهه ۷۰,۰۰۰ ریالی را که در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۱ دریافت کرده در تاریخ ۱۳۸۹/۵/۱ با نرخ ۱۲ درصد نزد بانک تنزیل کند، هزینه‌ی کارمزد (بهره) برابر است با:

$$۷۰,۰۰۰ \times ۱۲\% \times \frac{۴}{۱۲} = ۲۸۰۰$$

اکنون برای تشریح ثبت های حسابداری مربوط به فروش سفته به بانک به مثال زیر توجه نمایید.
مثال ۳: شرکت پیام در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۱ بابت طلب خود از شرکت صدر یک فقره سفته‌ی چهار ماهه به مبلغ ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال دریافت نمود. شرکت پیام این سفته را در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۱ با نرخ کارمزد (بهره) ۱۸ درصد به بانک فروخت. مطلوب است ثبت مربوط به فروش سفته در دفتر روزنامه‌ی شرکت پیام.

مبلغ اسمی سفته
۲,۰۰۰,۰۰۰
کسر می شود هزینه کارمزد (بهره)
(۶۰,۰۰۰)
مبلغی که بابت فروش سفته از بانک وصول می شود ۱۹۴۰,۰۰۰

دفتر روزنامه شرکت پیام

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۵/۱	بانک (وجه نقد) هزینه‌ی کارمزد (بهره) اسناد دریافتنی تنزیل شده بابت فروش سفته به حساب بانک		۱۹۴۰,۰۰۰ ۶۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰

زمانی که بانک وجه سفته را از صادرکننده‌ی سفته دریافت کرد، ثبت زیر در دفتر روزنامه‌ی شرکت پیام (دریافت کننده سفته) انجام می شود.

دفتر روزنامه شرکت پیام

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۷/۱	اسناد دریافتنی تنزیل شده اسناد دریافتنی بابت تسویه سفته‌ی فروخته شده به حساب بانک		۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰

هنگامی که دارنده‌ی سفته آن را به بانک می فروشد یا نزد بانک تنزیل می کند، در دفاتر گیرنده سفته، حساب وجه نقد و هزینه بهره بدهکار و حساب اسناد دریافتنی تنزیل شده بستانکار می شود.
زمانی که بانک وجه سفته تنزیل شده را از صادر کننده دریافت کرد، در دفاتر گیرنده سفته، حساب اسناد دریافتنی تنزیل شده بدهکار و حساب اسناد دریافتنی بستانکار می شود.

✓ نکول سفته

برخی مواقع ممکن است صادر کننده سفته، از پرداخت وجه آن در تاریخ سررسید سفته خودداری نماید. در این حالت اصطلاحاً گفته می شود که سفته نکول شده است. سفته ای که در سررسید توسط صادرکننده آن نکول شده دارای ارزش قبلی نیست و اصولاً وجه این قبیل اسناد از نظر دارنده ی آن ها از جمله مطالباتی تلقی می شود که در امکان وصول آن ها تردید حاصل شده است و غالباً وجه این اسناد با طی تشریفات قانونی و رجوع به مراجع قانونی ذیربط به حیطة ی وصول در می آید. به همین سبب حسابداران اینگونه سفته ها را از حساب اسناد دریافتی خارج و به حساب های دریافتی منظور می کنند. برای تشریح این موضوع به مثال زیر توجه نمایید:

مثال: شرکت ندا در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱ بابت خرید مقداری اثاثه اداری یک سفته ی دو ماهه به مبلغ ۲۸۵,۰۰۰ ریال صادر کرد و تحویل فروشگاه نیلوفر داد. سفته ی مزبور در تاریخ سررسید نکول شد. مطلوب است ثبت های لازم در مورد صدور و نکول سفته در دفتر روزنامه شرکت ندا و فروشگاه نیلوفر.^۱

روزنامه شرکت ندا (صادر کننده سفته)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
	۸۹/۲/۱	اثاثه ی اداری اسناد پرداختنی بابت خرید اثاثه اداری و صدور سفته ی دو ماهه	۲۸۵,۰۰۰	۲۸۵,۰۰۰
	۸۹/۴/۱	نکول سفته در دفاتر صادر کننده ثبت ندارد.		

دفتر روزنامه فروشگاه نیلوفر (دارنده سفته)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
	۸۹/۲/۱	اسناد دریافتنی فروش بابت فروش کالا و دریافت سفته ی دو ماهه از شرکت ندا	۲۸۵,۰۰۰	۲۸۵,۰۰۰
	۸۹/۴/۱	حساب های دریافتنی اسناد دریافتنی بابت نکول سفته ی دریافت شده از شرکت ندا	۲۸۵,۰۰۰	۲۸۵,۰۰۰

✓ صدور سفته جهت تضمین

یکی از موارد کاربرد سفته، استفاده از آن برای تضمین قراردادهای وامهای دریافتی از بانک و مؤسسات دیگر و به طور کلی تعهدات است. زمانی که سفته به عنوان تضمین صادر می شود، در دفاتر صادرکننده به عنوان بدهی ثبت نمی گردد بلکه تحت عنوان «حساب های انتظامی» ثبت می شود.^۲ حساب های انتظامی حساب هایی هستند که حالت آماری داشته و جزء بدهی ها یا دارایی های مؤسسه نمی باشند. برای تشریح این موضوع به مثال زیر توجه نمایید.

مثال ۴: مؤسسه ی خدماتی تابان بابت تضمین انجام تعهدات خود در ازای قرارداد منعقد شده با مؤسسه ی دولتی الف در تاریخ ۱۳۸۸/۸/۱ سفته ای به مبلغ ۳۸۰۰۰۰۰ ریال صادر کرده و به مؤسسه دولتی الف تحویل داده است. مدت قرارداد مزبور تا تاریخ

۱ - جهت اطلاع از ثبت های حسابداری مربوط به نکول سفته به کتاب اصول حسابداری ۱ دانشگاه پیام نور، تألیف عبدالکریم مقدم و علی شفیع زاده مراجعه نمایید.

۲ - همان طور که در اوایل این فصل توضیح داده شد، سفته ی صادره به عنوان بدهی صادرکننده ی سفته است و در دفاتر او به نام اسناد پرداختنی ثبت می گردد.

۱۳۸۹/۶/۱ است. این رویداد در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه‌ی خدماتی تابان به صورت زیر ثبت می‌شود:

دفتر روزنامه مؤسسه خدماتی تابان

شماره‌ی سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۸/۱	حساب‌های انتظامی طرف حساب‌های انتظامی صدور سفته بابت تضمین انجام تعهدات قرارداد منعقد با مؤسسه دولتی الف		۳,۸۰۰,۰۰۰	۳,۸۰۰,۰۰۰

اگر مؤسسه‌ی خدماتی تابان به تعهدات خود مطابق قرارداد منعقد شده با مؤسسه‌ی دولتی الف عمل نماید، در پایان قرارداد، مؤسسه‌ی دولتی الف سفته مورد نظر را به مؤسسه‌ی خدماتی تابان مسترد خواهد نمود. در این حالت ثبت زیر در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه‌ی خدماتی تابان انجام می‌شود:

دفتر روزنامه مؤسسه خدماتی تابان

شماره‌ی سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۹/۶/۱	طرف حساب‌های انتظامی حساب‌های انتظامی استرداد سفته مربوط به تضمین انجام تعهدات قرارداد منعقد با مؤسسه دولتی الف		۳,۸۰۰,۰۰۰	۳,۸۰۰,۰۰۰

زمانی که سفته به عنوان تضمین صادر می‌شود، در دفاتر صادرکننده سفته حساب‌های انتظامی بدهکار و طرف حساب‌های انتظامی بستانکار می‌شود. زمانی که سفته تضمینی مسترد شد نیز ثبت مذکور برعکس می‌شود.

✓ مراحل صدور و ثبت برات

همان‌طور که در ابتدای این فصل بیان گردید، در مورد برات سه طرف درگیر موضوع‌اند: (۱) برات دهنده (۲) قبول‌کننده‌ی برات و (۳) دارنده‌ی برات. جهت تشریح ثبت‌های حسابداری مربوط به برات در دفاتر هر کدام از اشخاص فوق به مثال زیر توجه نمایید. مثال ۵: مؤسسه الف بابت کالائی که قبلاً به مؤسسه‌ی ب فروخته بود، مبلغ ۸۴۰,۰۰۰ ریال از مؤسسه‌ی ب طلبکار است. لذا مؤسسه الف در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۱ بابت خرید یک میز تحریر از مؤسسه ج به اعتبار طلبی که از مؤسسه‌ی ب داشت، براتی به مبلغ ۸۴۰,۰۰۰ ریال عهده‌ی مؤسسه‌ی ب صادر کرد و آن را تحویل مؤسسه ج داد. سررسید این برات ۱۳۸۸/۶/۱ است. مؤسسه ب برات مزبور را در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۱ قبول نمود و وجه آن را تاریخ ۱۳۸۸/۶/۱ به مؤسسه ج پرداخت کرد. مطلوب است ثبت رویدادهای فوق در دفتر روزنامه هر کدام از سه مؤسسه‌ی الف، ب و ج.

دفتر روزنامه مؤسسه الف (برات دهنده)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	اثانتهی اداری حسابهای دریافتی - مؤسسه ی ب بابت خرید میز تحریر از مؤسسه ی ج و صدور برات عهدهی مؤسسه ی الف بابت طلب از مؤسسه ی ب		۸۴۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰

دفتر روزنامه مؤسسه ب (قبول کننده برات)

شماره سند حسابداری	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	حسابهای پرداختی - مؤسسه الف اسناد پرداختی - به مؤسسه ج بابت قبولی برات صادره توسط مؤسسه ی الف و تصفیه بدهی به مؤسسه ی الف.		۸۴۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰
	۸۸/۶/۱	اسناد پرداختی - به مؤسسه ج وجه نقد بابت پرداخت وجه برات به مؤسسه ی ج		۸۴۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰

دفتر روزنامه مؤسسه ج (دارنده برات)

شماره سند	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	۸۸/۴/۱	اسناد دریافتی فروش بابت فروش میز تحریر به مؤسسه ی الف و اخذ برات از آن.		۸۴۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰
	۸۸/۶/۱	وجه نقد اسناد دریافتی		۸۴۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰

در حال حاضر استفاده از برات در کشور ما بسیار نادر است البته از برات استفاده های متعددی می توان به عمل آورد و برخی از آنها بسیار پیچیده اند. از جمله ی این موارد می توان به استفاده از برات برای خریدهای خارجی اشاره نمود. اما از آنجا که در این کتاب سعی شده مطالب به صورت ساده مطرح گردد، از توضیح آنها در اینجا خودداری می شود.

هنگام صدور برات، در دفاتر قبول کننده برات حساب اسناد پرداختی بستانکار می شود. در دفاتر دارنده برات نیز اسناد دریافتی بدهکار می شود.

تفاوت‌های چک، سفته و برات

با وجود این که چک، سفته و برات هر سه از اسناد تجاری هستند، هر کدام دارای ویژگی‌های خود را دارند، به طوری که اشخاص می‌توانند در موقعیت‌های مختلف اسناد مزبور را مورد استفاده قرار دهند. تفاوت چک با سفته و برات در این است که صادرکننده‌ی چک باید وجه مورد نظر را نزد بانک سپرده باشد تا بتواند نسبت به صدور چک اقدام نماید در حالیکه این موضوع برای صدور سفته و برات مصداق ندارد و بدون این که وجهی موجود باشد می‌توان اقدام به صدور سفته یا برات نمود و وجه آن را بعداً تأمین کرد. همچنین چک مطابق قانون نباید مدت دار باشد^۱ ولی سفته و برات می‌تواند به صورت مدت‌دار صادر شود. در امر صدور سفته وجود دو نفر (صادر کننده و گیرنده سفته) لازم است اما در خصوص برات باید سه نفر (برات کش یا صادرکننده برات، برات گیر یا یا قبول کننده برات و برات دار یا دارنده‌ی برات) ضروری است و برای چک نیز سه شخص وجود دارد: صادر کننده‌ی چک، گیرنده‌ی چک و بانک. چک برخلاف سفته و برات، که وسیله‌ی اعتبار هستند، وسیله اعتبار نیست بلکه وسیله‌ی دریافت و پرداخت است و لذا در واقع، به جای پول نقد به کار می‌رود.^۲

تفاوت‌های دیگری نیز بین این اسناد تجاری وجود دارد که در حوصله این کتاب نمی‌باشد و برای آگاهی از آن‌ها می‌توانید به کتب حقوق مراجعه نمائید.

۱- در حال حاضر در کشور ما مطابق عرف بازار، چک نیز به صورت مدت دار صادر می‌شود ولی این امر برخلاف قانون است و در صورت احراز مدت دار بودن چک، ضمانت کیفری چک از بین خواهد رفت.

۲- حسن حسنی؛ «حقوق تجارت»؛ نشر میزان؛ چاپ پنجم؛ صفحه ۵۱۴

پرسش

- ۱- مفهوم اسناد تجاری را توضیح دهید و چند نمونه اسناد تجاری را نام ببرید.
- ۲- هنگام صدور سفته در دفاتر شرکت صادرکننده سفته چه حسابی بستانکار می شود؟ این حساب جزء کدام یک از اقلام ترازنامه (دارایی ها، بدهی ها و سرمایه) است؟
- ۳- هنگام دریافت سفته در دفاتر شرکت دریافت کننده سفته چه حسابی بدهکار می شود؟ این حساب جزء کدام یک از اقلام ترازنامه است؟
- ۴- چه زمانی سفته به عنوان اسناد دریافتی کوتاه مدت و چه زمانی به عنوان اسناد دریافتی بلند مدت در ترازنامه شرکت نشان داده می شود؟
- ۵- دارنده سفته چگونه می تواند در تاریخ سررسید سفته وجه آن را وصول نماید؟
- ۶- زمانی که سفته به عنوان تضمین صادر می شود، چگونه در دفاتر صادرکننده ثبت می شود؟

تمرین

- ۱- شرکت ندا در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱ مبلغ ۸۷۰,۰۰۰ ریال کالا به صورت نسبی از شرکت نوا خریداری نمود و یک فقره سفته‌ی دو ماهه به فروشنده تحویل داد. مطلوب است ثبت این رویداد در دفتر روزنامه شرکت ندا.
- ۲- با توجه به مفروضات تمرین ۱، دریافت سفته را در دفتر روزنامه شرکت نوا ثبت نمایید.
- ۳- شرکت صبا بابت فروش کالا به شرکت ساحل در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱ یک سفته‌ی ۶۸۰,۰۰۰ ریالی سه ماهه از شرکت ساحل دریافت کرد. در ۱۳۸۹/۵/۱ طرفین موافقت نمودند که سفته مذکور را با یک سفته‌ی دو ماهه به همان مبلغ تعویض نمایند. مطلوب است ثبت تعویض سفته در دفتر روزنامه‌ی شرکت صبا و شرکت ساحل در تاریخ ۱۳۸۹/۵/۱.
- ۴- شرکت افق در تاریخ ۱۳۸۹/۴/۱ مبلغ ۹۴۰,۰۰۰ ریال کالا به شرکت مهتاب به فروش رساند و یک سفته ۲ ماهه دریافت کرد. در سررسید سفته که به تاریخ ۱۳۸۹/۶/۱ می باشد، شرکت مهتاب وجه سفته را به صورت وجه نقد به شرکت افق پرداخت نمود. مطلوب است ثبت رویدادهای فوق در دفتر روزنامه شرکت افق و شرکت ساحل.
- ۵- با توجه به اطلاعات سؤال قبل، چنانچه وجه سفته از طریق بانک وصول شده باشد، ثبت های مربوط به وصول وجه سفته را در دفتر روزنامه‌ی دو شرکت انجام دهید.
- ۶- شرکت سیما در تاریخ ۱۳۸۹/۴/۱ بابت طلب خود از شرکت سپهر یک فقره سفته‌ی دو ماهه به مبلغ ۷۴۰,۰۰۰ ریال دریافت نمود. شرکت سیما این سفته را در همان تاریخ با نرخ کارمزد (بهره) ۱۸ درصد به بانک فروخت. مطلوب است ثبت مربوط به فروش سفته در دفتر روزنامه شرکت پیام.
- ۷- شرکت نکونام بابت تضمین انجام تعهدات خود در ازای قرارداد منعقد شده با مؤسسه‌ی آرام در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۱ سفته‌ای به مبلغ ۴۶۸,۰۰۰ ریال صادر و به مؤسسه‌ی آرام تحویل نمود. مدت قرارداد مزبور تا تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۱ است. لذا پس از انجام موضوع قرارداد در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۱ مؤسسه‌ی آرام سفته‌ی مذکور را به شرکت نکونام مسترد نمود. مطلوب است ثبت این رویدادها در دفتر روزنامه‌ی شرکت نکونام.
- ۸- مؤسسه‌ی صبح بابت کالائی که قبلاً به مؤسسه‌ی عادل فروخته بود، مبلغ ۳۸۵,۰۰۰ ریال از مؤسسه‌ی عادل طلبکار است. لذا مؤسسه‌ی صبح در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱ بابت خرید کالا از مؤسسه‌ی شهاب به اعتبار طلبی که از مؤسسه‌ی عادل داشت، براتی به مبلغ ۳۸۵,۰۰۰ ریال عهده مؤسسه‌ی عادل صادر کرد و آن را به مؤسسه‌ی شهاب تحویل داد. سررسید این برات ۱۳۸۹/۴/۱ می باشد. مؤسسه‌ی عادل برات مزبور را در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۳ قبول نمود و وجه آن را تاریخ ۱۳۸۹/۴/۱ به مؤسسه‌ی شهاب پرداخت کرد. مطلوب است ثبت رویدادهای فوق در دفتر روزنامه هر کدام از سه مؤسسه‌ی صبح، عادل و شهاب.
- ۹- شرکت صبا در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۲۳ بابت طلب خود از شرکت هدف یک فقره سفته‌ی چهار ماهه به مبلغ ۳۰,۰۰۰ ریال دریافت نمود. شرکت صبا این سفته را یک ماه پس از وصول، یعنی در تاریخ ۱۳۸۹/۴/۲۳ با نرخ کارمزد (بهره) ۱۲ درصد به بانک فروخت (نزد بانک تنزیل نمود). مطلوب است ثبت مربوط به دریافت و فروش سفته در دفتر روزنامه شرکت صبا

مسائل

- ۱- شرکت پیشبرد در تاریخ ۱۳۸۹/۱/۱۶ مبلغ ۶۵۴,۰۰۰ ریال کالا به صورت نسیه از شرکت نگار خریداری نمود و یک فقره سفته‌ی دو ماهه به فروشنده تحویل داد. مطلوب است ثبت این رویداد در دفتر روزنامه‌ی شرکت پیشبرد و شرکت نگار.
- ۲- شرکت شفا در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱ مبلغ ۶۹۸,۰۰۰ ریال کالا به شرکت شفق فروخت و یک سفته‌ی دو ماهه به همین مبلغ از شرکت شفق دریافت کرد. در ۱۳۸۹/۳/۱ طرفین موافقت نمودند که سفته‌ی مذکور را با یک سفته‌ی سه ماهه به همان مبلغ تعویض نمایند. مطلوب است ثبت تعویض سفته در دفتر روزنامه شرکت صبا و شرکت ساحل در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۱.
- ۴- شرکت سبلان در تاریخ ۱۳۸۹/۱/۲۰ مبلغ ۷۲۰,۰۰۰ ریال کالا به شرکت دماوند به فروش رساند و یک سفته‌ی دو ماهه دریافت کرد. در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۲۰ شرکت سبلان سفته را جهت وصول آن به بانک ارسال نمود. بانک پس از دریافت وجه سفته از شرکت دماوند، وجه آن را به حساب شرکت سبلان واریز نمود و اعلامیه آن را برای شرکت ارسال کرد. مطلوب است ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه‌ی شرکت سبلان.
- ۵- با توجه به اطلاعات سؤال قبل، چنانچه شرکت دماوند وجه سفته را در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۲۰ به صورت نقد به شرکت سبلان پرداخت کرده باشد، ثبت‌های لازم در تاریخ‌های ۱۳۸۹/۱/۲۰ و ۱۳۸۹/۳/۲۰ را در دفتر روزنامه‌ی دو شرکت انجام دهید.
- ۶- شرکت آبکوه در تاریخ ۱۳۸۹/۱/۲۴ بابت طلب خود از شرکت نیلگون یک فقره سفته‌ی سه ماهه به مبلغ ۶۰۰,۰۰۰ ریال دریافت نمود. شرکت آبکوه این سفته را در همان تاریخ با نرخ کارمزد (بهره) ۱۲ درصد به بانک فروخت (نزد بانک تنزیل نمود). مطلوب است ثبت مربوط به دریافت و فروش سفته در دفتر روزنامه‌ی شرکت پیام.
- ۷- شرکت رایان تدبیر بابت تضمین انجام تعهدات خود در ازای قرارداد منعقد شده با شرکت گسترش در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۷ سفته‌ای به مبلغ ۷۱۰,۰۰۰ ریال صادر و به شرکت گسترش تحویل نمود. مدت قرارداد مزبور تا تاریخ ۱۳۸۸/۷/۷ است. لذا پس از انجام موضوع قرارداد در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۸ شرکت گسترش سفته‌ی مذکور را به شرکت رایان تدبیر مسترد نمود. مطلوب است ثبت این رویدادها در دفتر روزنامه‌ی شرکت رایان تدبیر.
- ۸- مؤسسه‌ی شبنم بابت کالایی که قبلاً به مؤسسه‌ی باران فروخته بود، مبلغ ۴۸۶,۰۰۰ ریال از مؤسسه‌ی باران طلبکار است. لذا مؤسسه‌ی شبنم در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱ بابت خرید کالا از مؤسسه دریا به اعتبار طلبی که از مؤسسه‌ی باران داشت، براتی به مبلغ ۴۸۶,۰۰۰ ریال عهده‌ی مؤسسه‌ی باران صادر کرد و آن را به مؤسسه‌ی دریا تحویل داد. سررسید این برات ۱۳۸۹/۴/۱ می باشد. مؤسسه‌ی باران برات مزبور را در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۳ قبول نمود و وجه آن را تاریخ ۱۳۸۹/۴/۱ به مؤسسه دریا پرداخت کرد. مطلوب است ثبت رویدادهای فوق در دفتر روزنامه هر کدام از سه مؤسسه‌ی شبنم، باران و دریا.
- ۹- شرکت ارس در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۱ بابت طلب خود از شرکت کاوه یک فقره سفته ۴ ماهه به مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال دریافت

نمود. شرکت ارس این سفته را در تاریخ ۸۲/۹/۱ با نرخ بهره ۱۸ درصد نزد بانک تنزیل نمود. مطلوبست ثبت مربوط به دریافت و فروش سفته در دفاتر شرکت ارس.

۱۰- شرکت دماوند در تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱ بابت طلب خود از شرکت خلیج یک فقره سفته‌ی چهار ماهه به مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال دریافت نمود. شرکت دماوند این سفته را در تاریخ ۸۲/۹/۳۰ با نرخ بهره ۱۸ درصد نزد بانک تنزیل نمود. مطلوب است ثبت مربوط به تنزیل سفته در دفتر روزنامه‌ی شرکت دماوند. ضمناً در صورتی که سفته در تاریخ سررسید (۱۳۸۲/۱۱/۳۰) توسط بانک وصول شود، ثبت‌های لازم را در تاریخ سررسید در دفتر روزنامه‌ی شرکت دماوند انجام دهید.

۱۱- شرکت صبا در تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱ بابت طلب خود از شرکت بهار یک فقره سفته‌ی چهار ماهه به مبلغ ۲۴۶,۰۰۰ ریال دریافت نمود. در صورتی که سفته مزبور در تاریخ سررسید (تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۳۰) نکول شود، ثبت‌های لازم را در تاریخ صدور و تاریخ سررسید در دفتر روزنامه شرکت صبا و شرکت بهار بنویسید.

۱۲- مؤسسه‌ی بامداد در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۴ مبلغ ۲۴۸,۰۰۰ ریال اثاثه‌ی اداری از مؤسسه‌ی شبانگاه خریداری کرد و یک سفته‌ی دو ماهه ۱۲۰,۰۰۰ ریالی و براتی به مبلغ ۱۲۸,۰۰۰ ریال عهده مؤسسه‌ی شریف صادر کرد و آن را تحویل مؤسسه‌ی شبانگاه داد. برات مزبور به اعتبار طلب مؤسسه بامداد از مؤسسه شریف بوده و سررسید آن ۱۳۸۹/۴/۱۲ می باشد. مؤسسه‌ی شریف برات مزبور را در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۸ قبول نمود و وجه آن را تاریخ ۱۳۸۹/۴/۱۲ به مؤسسه‌ی شبانگاه پرداخت کرد. مطلوب است ثبت رویدادهای فوق در دفتر روزنامه هر سه مؤسسه‌ی بامداد، شبانگاه و شریف.

سوالات چهار گزینه‌ای

- ۱- کدام یک از موارد زیر جزء اسناد تجاری هستند؟
 الف) چک ب) سفته ج) برات د) همه موارد
- ۲- در دفاتر صادر کننده سفته، هنگام صدور سفته حساب می گردد. حساب مزبور جزء
 مؤسسه تلقی می گردد.
- الف) اسناد پرداختی بستانکار - بدهی های
 ج) اسناد پرداختی بستانکار - دارایی های
 د) اسناد دریافتی بستانکار - بدهی های
 ب) اسناد پرداختی بدهکار - بدهی های
- ۳- در دفاتر گیرنده، هنگام دریافت سفته، حساب می گردد. حساب مزبور جزء مؤسسه
 تلقی می گردد.
- الف) اسناد پرداختی بستانکار - بدهی های
 ج) اسناد دریافتی بدهکار - دارایی های
 د) اسناد دریافتی بدهکار - بدهی های
 ب) اسناد پرداختی بدهکار - بدهی های
- ۴- شرکت شاهد در تاریخ ۱۳۸۴/۳/۱ مبلغ ۴۰۰,۰۰۰ ریال به صورت قرض از مؤسسه مالی تأمین دریافت کرد و یک
 فقره سفته‌ی چهار ماهه به مؤسسه تسلیم نمود. هنگام صدور سفته چه ثبتی بابت این رویداد در دفتر روزنامه‌ی شرکت شاهد
 (صادر کننده سفته) انجام می گیرد؟
- الف) حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب اسناد پرداختی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
 ب) حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب اسناد دریافتی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
 ج) حساب اسناد پرداختی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
 د) حساب اسناد دریافتی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
- ۵- با توجه به اطلاعات سؤال قبل، چه ثبتی بابت این رویداد در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه تأمین (دریافت کننده سفته) انجام
 می گیرد؟
- الف) حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب اسناد پرداختی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
 ب) حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب اسناد دریافتی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
 ج) حساب اسناد پرداختی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
 د) حساب اسناد دریافتی ۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب وجه نقد ۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
- ۶- منظور از فروش سفته چیست؟
- الف) چنانچه صادر کننده سفته در تاریخ سررسید نتواند یا نخواهد وجه سفته را پردازد در اصطلاح گفته می شود که سفته
 فروخته شده است.
- ب) منظور از فروش سفته این است که سفته قبل از سررسید به شخص یا مؤسسه ای (معمولاً بانک) واگذار گردد و وجه
 آن پس از کسر مبلغی به عنوان هزینه کارمزد (بهره) از شخص یا مؤسسه مذکور (بانک) دریافت شود.
- ج) چنانچه گیرنده‌ی سفته قبل از تاریخ سررسید، سفته را به صادر کننده مسترد نماید، در اصطلاح گفته می شود که سفته
 فروخته شده است.
- د) منظور از فروش سفته این است که صادر کننده به بانک دستور دهد که وجه سفته را از حساب بانکی او برداشت کند.
- ۷- هنگام تعویض سفته چه ثبتی در دفتر گیرنده‌ی سفته انجام می شود؟
- الف) حساب اسناد پرداختی بدهکار و حساب اسناد دریافتی بستانکار.
 ب) حساب اسناد دریافتی بدهکار و حساب اسناد پرداختی بستانکار.
 ج) حساب اسناد پرداختی بدهکار و حساب اسناد پرداختی بستانکار.
 د) حساب اسناد دریافتی بدهکار و حساب اسناد دریافتی بستانکار.